

Co-funded by
the European Union

[Ime podjetja]

FATIMA2 Kurikulum za mlade ambasadorje človekovih pravic in enakosti spolov

Modul 1.1 Razumevanje človekovih pravic

FATIMA 2

*FATIMA 2: Preventing Honour Related Violence against women
through Social Impact Projects and Peer Learning led by
young men*
Ref. 101095877

Projekt FATIMA2 je sofinanciran s strani EU programa CERV-2022_DAPHNE. Za vsebino in gradivo so odgovorni izključno njeni avtorji. Evropska komisija ne more biti odgovorna za kakršno koli uporabo informacij, ki jih vsebuje. (Ref. financiranja 101095877)

Vsebina

NAVODILA ZA UPORABO	4
GLOSAR	4
UČNI CILJI	5
AKTIVNOSTI	7
A1.1 Nasilje v mojem življenju	7
A1.2 Spoštuj moje pravice kot ženske	8
A1.3 Kršitve pravic	9
A1.4 Miselni zemljevid o sodelovanju več agencij	10

NAVODILA ZA UPORABO

S pomočjo modula bodo udeleženci pridobili/razvili znanja, veščine in stališča v povezavi s človekovimi pravicami v svoji državi in v kontekstu mednarodnih pravnih instrumentov. Po zaključku bodo udeleženci pridobili znanja in veščine o:

- zakonodaji (nacionalni, evropski in mednarodni),
- otrokovih pravicah,
- pravicah žensk,
- pravicah oseb, ki so preživele nasilje iz časti in
- razpoložljivih podpornih storitvah za osebe, ki jim grozi, da bodo žrtve/preživele nasilja iz časti.

Udeleženci bodo lahko prenesli informacije v svoje skupnosti, osebam, ki so preživele nasilje iz časti in, kar je najpomembneje, tudi sami bodo lahko spremenili norme v primerno vedenje .

Modul je bil zasnovan ob spoštovanju in spodbujanju:

- Mednarodnega pakta o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah iz leta 1966,
- Konvencije Združenih narodov o otrokovih pravicah iz leta 1989,
- Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (kakor je bila spremenjena s protokoloma št. 11 in št. 14, 1950),
- Evropske konvencije o uresničevanju otrokovih pravic iz leta 1996,
- Splošne deklaracije človekovih pravic Združenih narodov,
- Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju in boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini,
- Direktive Evropske unije o pravicah žrtev in
- Haaške konvencije in Bruseljskih predpisov.

GLOSAR

Za namene tega modula:

- "Vladavina prava" (velja tako za mladoletnike kot za odrasle) določa, da se morajo posamezniki, osebe in vlada podrediti spoštovanju in urejanju zakona in ne samovoljnih dejanj posameznika ali skupin posameznikov.
- »Starš« se nanaša na osebo (-e) s starševsko odgovornostjo v skladu z nacionalno zakonodajo.
- »Otrok« pomeni vsako osebo, mlajšo od 18 let.
- »Otrokom prijazno pravosodje« se nanaša na pravosodne sisteme, ki varujejo spoštovanje in učinkovito izvajanje vseh otrokovih pravic na najvišji dosegljivi ravni ob upoštevanju spodaj navedenih načel ter ob upoštevanju otrokove stopnje zrelosti in razumevanja okoliščin primera. »Otrokom prijazno pravosodje« mora biti dostopno, starosti primerno, hitro, skrbno, prilagojeno otrokovim potrebam in pravicam ter osredotočeno nanje ter spoštovati zasebno in družinsko življenje do integritete in dostojanstva.
- »Spol« so družbeno konstruirane vloge, vedenja, dejavnosti in lastnosti, za katere dana družba meni, da so primerne za ženske in moške.
- »Nasilje nad ženskami in dekleti« se razume kot kršitev človekovih pravic in oblika diskriminacije žensk/deklet ter pomeni vsa dejanja nasilja iz časti, ki povzročijo ali bi lahko povzročila fizično, spolno, psihološko, gospodarsko škodo ali trpljenje, vključno z grožnjami, kot so dejanja prisile ali samovoljni odvzem prostosti, ne glede na to, ali se dogaja v javnem ali zasebnem življenju.

- "Človekove pravice" so pravice, ki jih imamo preprosto zato, ker obstajamo kot človeška bitja - ne zagotavlja jih nobena država. Te univerzalne pravice so neločljivo povezane z vsemi, ne glede na narodnost, spol, nacionalno ali etnično poreklo, barvo kože, vero, jezik ali kateri koli drug status. Segajo od najbolj temeljnih – pravice do življenja – do tistih, zaradi katerih je življenje vredno živeti, kot so pravice do hrane, izobraževanja, dela, zdravja in svobode.
- »Nasilje iz časti« je vrsta kaznivega dejanja, katerega namen je ohraniti kolektivne norme in vrednote o pojmi, kot so čast, nečast, sram in brezsramnost. V teh kontekstih 'čast' predstavlja vrednote posameznika in pravico do spoštovanja
- »Čast v kolektivističnih družbah« se pripisuje le moškim. Ženske bi se morale sramovati svojega telesa, da bi imeli moški okoli njih čast. Sram je norma v kulturi časti.

UČNI CILJI

	Modul/enota	Učni cilji		
		Znanje	Spretnosti	Stališča
1	Razumevanje človekovih pravic	Po zaključku modula bi morali udeleženci znati...	Po zaključku modula bi morali udeleženci imeti naslednje veščine...	Cilj modula je negovanje naslednjih stališč in delovanj...
1.1	<p><u>Mednarodni instrumenti o človekovih pravicah</u></p> <p>Teme:</p> <p>Mednarodni pakt o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah iz leta 1966</p> <p>Konvencija Združenih narodov o otrokovih pravicah iz leta 1989</p> <p>Konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (kakor je bila spremenjena s protokoloma št. 11 in št. 14, 1950)</p> <p>Evropska konvencija o uresničevanju otrokovih pravic iz leta 1996</p> <p>Splošna deklaracija človekovih pravic Združenih narodov</p> <p>Konvencija Sveta Evrope o preprečevanju in boju</p>	<p>Identificirati 4 mednarodne pogodbe, pomembne za žrtve/preživele in ogrožene osebe nasilja iz časti</p> <p>Pojasniti namen mednarodnih pogodb.</p> <p>Opisati načine, na katere je mogoče z ratifikacijo teh pogodb zaščititi priseljenke in priseljence.</p> <p>Razumeti norme in načela človekovih pravic, vrednote, ki jih podpirajo, in mehanizme za njihovo zaščito.</p> <p>Razvijati razumevanje, da svoboda in pravice prinašajo tudi odgovornosti.</p>	<p>Prepoznati, kdaj so kršene temeljne človekove pravice.</p> <p>Sposobnost obravnavanja vprašanj/problemov človekovih pravic v skupnosti.</p> <p>Komunicirati in zagovarjati človekovih pravic v javnosti in zasebno.</p> <p>Oceniti primere s človeškega vidika.</p> <p>Razmisliti o tem, kaj je zloraba.</p>	<p>Opolnomočenost, da uživajo in uveljavljajo svoje pravice ter spoštujejo in podpirajo pravice drugih.</p> <p>Odgovornost in motivacija za pozitivne spremembe.</p> <p>Spodbujanje človekovih pravic v vsakdanjem življenju s svojim delovanjem.</p> <p>Ozaveščati o pravicah posameznikov in potrebi po spoštovanju na območjih, kjer prevladuje nasilje iz časti.</p>

	<p>proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini</p> <p>Direktiva Evropske unije o pravicah žrtev</p> <p>Haaška konvencija in Bruseljski predpisi</p>			
1.2	<p><u>Sodni postopki in otrokove pravice v nacionalnem kontekstu</u></p> <p>Teme:</p> <p>Nacionalni pravni instrumenti v zvezi z nasiljem iz časti.</p> <p>Sodni postopki v primerih nasilja iz časti proti ženskam in dekletom</p> <p>Podporne storitve za dekleta in osebe z izkušnjo nasilja iz časti</p>	<p>Identificirati nacionalne pravne instrumente, pomembne za pravice preživelih ali ogroženih oseb zaradi nasilja iz časti.</p> <p>Pojasniti nacionalne sodne postopke v primerih nasilja iz časti proti ženskam in deklicam.</p> <p>Spoznati različne podporne storitve, ki so na voljo, in njihove funkcije.</p>	<p>Sposobnost razumevanja nacionalne zakonodaje v zvezi z nasiljem iz časti in pravicami otrok.</p> <p>Obvladati pravne instrumente in vedeti, kdaj jih uporabiti.</p> <p>Ustvariti omrežja s podpornimi storitvami.</p>	<p>Spoštovanje pravnih instrumentov in osveščanje ljudi o posledicah v primerih kršitev.</p> <p>Napotiti žrtve ali ogrožene osebe zaradi nasilja iz časti na podporne službe, ki so na voljo.</p> <p>Prijaviti primere zlorabe</p> <p>Biti aktivni opazovalec – ne le priča situaciji, temveč ukrepati, da se prepreči njeno stopnjevanje.</p>

DEJAVNOSTI

A1.1 Nasilje v mojem življenju

Ime dejavnosti	Nasilje v mojem življenju
Cilji	Razumeti in prepoznati nasilje v njegovih različnih oblikah
Opis	<p>1. del</p> <ol style="list-style-type: none"> Pojasnite, da je to priložnost za udeležence, da izmenjajo mnenja in občutke o osebnih izkušnjah medosebnega nasilja, ko so bili ljudje nasilni do njih in/ali ko so bili oni do drugih. Prepričajte se, da vsi poznajo in razumejo pravila participativnega skupinskega dela: da je treba z vsemi ravnati spoštljivo, da je to, kar kdo pove, zaupno in da nihče ne sme biti pod pritiskom, da pove karkoli, zaradi česar se počuti neprijetno. Izvedite kratko možgansko nevihto o besedi 'nasilje', na primer verbalna zloraba, žalitev, sarkazem, ustrahovanje (s strani tolpe, družine, prijateljev), tepež otroka ali udarjanje/ali doživljanje udarcev, posilstvo, prisilna poroka, grožnje itd. na. Za zapisovanje idej, povezanih z besedo "nasilje", lahko uporabite samolepilne ali druge vrste kartic ali tablo. Prosrite vse, naj si vzamejo pet minut za razmislek o osebnem dogodku, ko: <ol style="list-style-type: none"> je nekdo do njih ravnal nasilno, so bili nasilni do nekoga drugega ali ko so videli nekoga drugega, da je nasilen, pa niso posredovali Prosrite prostovoljce, da predstavijo svoje izkušnje kot primere, ki jih bo skupina skupaj obravnavala. Naj povedo, kaj se je zgodilo in kako so se ob tem počutili. Poskusite dobiti dva primera v vsaki kategoriji a, b in c. Na tablo zapišite kratke opombe o dogodkih. <p>del II</p> <ol style="list-style-type: none"> Začnite s kratko razpravo o dejavnosti kot celoti in o tem, ali je bila zanje težavna ali ne in zakaj. Nato nadaljujte z analizo različnih dogodkov. Razprava naj poteka v skupinah s 3-5 ljudmi. <ul style="list-style-type: none"> Zakaj je prišlo do nasilne situacije? Zakaj je bil vaš odziv tak kot ste navedli? Kako bi se člani skupine obnašali v podobnih okoliščinah? Kako bi lahko ravnali drugače? Ima preostala skupina kakšne predloge? Kaj bi lahko naredili, da bi dogodek preprečili? V primeru (c) zakaj niso posredovali? Ali lahko za predstavljene dogodke identificiramo kakšne splošne vzroke ali so bili vsi edinstveni? Koliko dogodkov je bilo posledica nesporazumov, koliko jih je bilo posledica zagrenjenosti, ljubosumja in koliko jih je bilo posledica razlik v kulturi in običajih, mnenjih ali prepričanjih? Kaj ljudje razumejo pod besedo "strpnost"? Kako bi jo definirali? Ali bi morali biti strpni do vsega, kar drugi ljudje naredijo ali rečejo? Zakaj je strpnost ključna vrednota za uveljavljanje človekovih pravic? <p>Alternativna možnost je, da udeležence namesto razmisleka o lastnih izkušnjah pri št. 4 v prvem delu pozovete naj si ogledajo zgodbo Fadema ali podobno (zgodba Fadema v švedščini: https://youtu.be/TR-37T-YD9M?si=dSgzkymm27Lu9cFO) in nadaljujte z ostalimi koraki.</p>
Vrsta dejavnosti	Interaktivne naloge, skupinsko delo

Trajanje	75 minut
Prostor in materiali	Udoben prostor, ozvočenje, pisala/svinčniki, pisalni listi, tabele, samolepilni listki, video projektor, računalnik/prenosni računalnik.
Učni izidi	<ul style="list-style-type: none"> • Razviti znanje in razumevanje o tem, da lahko doživljano nasilje ali ga povzročamo. • Spodbuditi razvoj veščin za uspešno soočanje z nasiljem. • Razviti vrednote strpnosti in odgovornosti.
Modul	Razumevanje človekovih pravic
Vir	To dejavnost je ustvaril Folkuniversitetet za projekt FATIMA 2

A1.2 Spoštuj moje pravice kot ženske

Ime dejavnosti	Spoštuj moje pravice kot ženske
Cilji	Identifikacija človekovih pravic in svoboščin
Opis	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udeležence razdelite v delovne skupine (največ 5 udeležencev na skupino). 2. Na kratko predstavite Splošno deklaracijo ZN o človekovih pravicah (splošni cilj, države, ki so jo ratificirale. Uporabite videoposnetek kot rekvizit na primer: https://youtu.be/nDgIVseTkuE?si=OZ4CnViEbqO2ofAs ali https://youtube.com/watch?v=4B96mfwCg7U 3. Vsaki skupini zagotovite izvode preambule deklaracije (1 izvod na udeleženca). 4. Udeležence prosite, naj preberejo besedilo. 5. Udeležence prosite, naj na samolepilne listke napišejo katere svoboščine in človekove pravice so zajamčene in varovane v skladu z deklaracijo (1 svoboščina/človekova pravica na listek). 6. Skupine prosite, naj izvolijo predstavnika za predstavitev rezultatov in prilepijo samolepilne listke na steno. Naslednji predstavnik, ki bo nastopil, naj prilepi izjave, ki so tematsko podobne, ob že obstoječe izjave. 7. Razprava ob zemljevidu, ustvarjenem iz samolepilnih listkov <p>Deli izjave, ki jih je potrebno uporabiti, so;</p> <p><i>Vsi ljudje se rodijo svobodni ter imajo enako dostojanstvo in pravice. Dana sta jim razum in vest, in bi morali drug z drugim ravnati v duhu bratstva.</i></p> <p><i>Vsakdo ima pravico do življenja, prostosti in osebne varnosti.</i></p> <p><i>Nikogar se ne sme podvreči mučenju ali krutemu, nečloveškemu ali ponižujočemu ravnanju ali kaznovanju.</i></p> <p><i>Nikomur se ne sme nihče samovoljno vmešavati v zasebno življenje, družino, dom ali dopisovanje niti ne sme žaliti njegove časti in dobrega imena.</i></p> <p><i>Polnoletni moški in ženske imajo brez kakršnihkoli omejitev glede rase, državljanstva ali vere pravico skleniti zakonsko zvezo in ustvariti družino. Imajo enake pravice glede zakonske zveze, med njenim trajanjem in ob razvezi.</i></p> <p><i>Zakonska zveza se lahko sklene samo s svobodno in polno privolitvijo obeh bodočih zakoncev.</i></p> <p>https://www.coe.int/en/web/compass/the-universal-declaration-of-human-rights</p> <p>Opomba za moderatorja: Splošno deklaracijo ZN o človekovih pravicah natisnite po členih. Vsaka skupina naj izbere 3 člene. To velja za 3. korak. Na koncu vaje jim lahko predate dokument v celoti. Iz rezultatov (seznama) je mogoče ugotoviti, katerih človekovih pravic in osnovnih državljskih svoboščin se priseljenke in begunke, ženske in deklice v njihovi skupnosti zavedajo/ne zavedajo.</p>

Vrsta dejavnosti	Interaktivne naloge, skupinsko delo
Trajanje	45 minut
Prostor in materiali	Udoben prostor, okrogle mize (po možnosti 2), tabla, markerji, samolepilni lističi, kopije ustreznih razdelkov preambule deklaracije
Učni izidi	<ul style="list-style-type: none"> • Osnovno poznavanje Splošne deklaracije ZN o človekovih pravicah. • Razviti sposobnosti zagotavljanja informacij žrtvam in njihovim družinam v zvezi z zaščito in podporo žrtvam/preživelim.
Modul	Razumevanje človekovih pravic
Vir	To dejavnost je ustvaril Folkuniversitetet za projekt FATIMA 2

A1.3 Kršitve pravic

Ime dejavnosti	Kršitve pravic
Cilji	Identifikacija kazni/kazni pri kršenju pravic v nacionalnem kontekstu
Opis	<p>Opis:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Udeležence razdelite v delovne skupine (največ 5 udeležencev na skupino). 2. Za uvod uporabite katerega koli od teh videoposnetkov: https://vimeo.com/487425305, https://www.youtube.com/watch?v=kHHxF6ahxEg&list=PLIJkE15RrVLdACTI9fRVczqS4y-mde1tw, https://youtu.be/TR-37T-YD9M?si=dSgzkymm27Lu9cFO, 3. Na kratko razpravljajte o kršitvah človekovih pravic kot kaznivem dejanju v kontekstu nasilja iz časti. Sem sodijo na primer omejevanje, nasilje (fizično, duševno, materialno, spolno, simbolno, npr. uničenje lastnine nekoga ali poškodovanje njegovih hišnih ljubljencev), prisilne poroke in poroke otrok, pohabljanje ženskih genitalij, zatiranje, grožnje, potovanja za rehabilitacijo. 4. Vprašajte udeležence, ali poznajo kakšno kazen za kršitev katere od pravic v njihovi državi, in jo zapišite. 5. Omejite se le na nasilje iz časti. 6. Vprašajte udeležence, po mnenjih glede kazni. Ali menijo, da so pravične (ustrezne, neustrezne, premalo stroge ali prestroge)? 7. Skupine prosite, naj izvolijo predstavnika za predstavitev rezultatov in prilepijo samolepilne listke na steno. Naslednji predstavnik, ki bo nastopil, naj prilepi izjave, ki so tematsko podobne, ob že obstoječe izjave. 8. Razprava ob zemljevidu, ustvarjenem iz samolepilnih listkov <p>Opomba moderatorju. Raziščite, ali je zatiranje časti zločin v vašem kontekstu. Če da, kakšne so nekatere kazni. Upoštevajte, da določba o zatiranju časti ne zajema vseh zločinov, temveč kazniva dejanja, ki lahko predstavljajo zatiranje časti. Pazite, da razprave ne omejite na nasilje iz časti, temveč na kršitve človekovih pravic nasploh.</p>
Vrsta dejavnosti	Interaktivne naloge, skupinsko delo

Trajanje	45 minut
Prostor in materiali	Udoben prostor, okrogle mize (po možnosti 2), tabla, markerji, samolepilni listki, kopije ustreznih razdelkov preambule deklaracije.
Učni izidi	<ul style="list-style-type: none"> • Osnovno znanje, da bi kršitev teh pravic lahko pomenila kaznivo dejanje, ki se kaznuje z zakonom, odvisno od konteksta. • Uporabiti pridobljeno znanje za izobraževanje drugih.
Modul	Razumevanje človekovih pravic
Vir	To dejavnost je ustvaril Folkuniversitetet za projekt FATIMA 2

A1.4 Miselni zemljevid o sodelovanju med agencijami

Ime dejavnosti	Miselni zemljevid o medinstitucionalnem sodelovanju
Cilji	Spodbujati mreženje med udeleženci in povečati njihovo sposobnost za vključevanje, sodelovanje ter medinstitucionalno sodelovanje v primerih nasilja iz časti.
Opis	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udeleženci so razdeljeni v skupine (trener po lastni presoji določi število skupin glede na število udeležencev). 2. Vsaka skupina razpravlja, uporablja samolepilne listke in na mizi ustvari miselni zemljevid. Za vsako področje se morajo udeleženci sklicevati na osrednje institucije/deležnike in ukrepe v njihovem dosegu, ki lahko prispevajo k žrtvam nasilja iz časti ali jih podpirajo. Trener naj udeležence opomni, da je to oblika nasilja, ki se lahko zgodi zunaj države gostiteljice, zato je pomembno omeniti mednarodne deležnike. 3. Predstavniki vsake skupine predstavijo svoj miselni zemljevid in ga nalepi na tablo. 4. Trener ustvari končni miselni zemljevid, ki povzema mnenja skupin z uporabo samolepljivih listkov, ki so jih ustvarile skupine. <p>Nasveti za trenerja</p> <p>Nacionalne in mednarodne organizacije na Švedskem</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. GAPF (Glöm Aldrig Pela och Fadime. Telefonska številka 0046700009328 2. Linnamottagningen Telefonska številka 004687280055 3. Pravice žensk (Kvinnors Rätt). Telefonska številka 0046737286893 4. Somaya Women's Shelter in zavetišče za mlade ženske. Telefonska številka 004620818283 5. Švedska zunanja služba. www.swedenabroad.com 6. Terrafen . Telefonska številka 004620521010 7. Tjejers Rätt jaz Samhället (TRIS). Telefonska številka 0046102559191 8. Podporna služba RFSL. Telefonska številka 004620341316 9. Storitve podpornega klepeta »Love is Free« (Save the Children). stodchatt@rb.se 10. Klinika Vulva. Telefonska številka 004681236700 11. Klinika Amel. Telefonska številka 004681236700 <p>Podobno bi morali moderatorji iz drugih držav identificirati nacionalne in mednarodne organizacije v svojem kontekstu in zagotoviti natisnjene sezname s spletnimi stranmi/telefonskimi številkami/institucijami, na katere se lahko nekdo obrne ali stopi v stik, če je žrtev ali pozna ogrožene osebe.</p>
Vrsta dejavnosti	Interaktivne naloge, skupinsko delo
Trajanje	45 minut

Prostor in materiali	Udoben prostor, okrogle mize, tabla, markerji, samolepilni listki, izroček o medinstitucionalnem sodelovanju.
Učni izidi	Oris možnosti sodelovanja več institucij v boju proti nasilju iz časti.
Modul	Razumevanje človekovih pravic
Vir	To dejavnost je ustvaril Folkuniversitetet za projekt FATIMA 2